

2025-03-19 Nr. NV-501

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-124(2);25-125(2); 25-126(2); 25-127(2); 25-128(2); 25-129(2) TAIS-24-12752(3);24-12754(3); 24-12755(3); 24-12756(3); 24-12758(3); 24-12759(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 123(1) STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TARPTAUTINIŲ SANKCIJŲ ĮSTATYMO 2 IR 15 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 13(1) STRAIPSNIO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 515 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. XI-2234 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS PRANEŠĖJŲ APSAUGOS ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Įstatymų projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☐ Ne	<i>Teisingumo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-03-10	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektai teikiami siekiant į Lietuvos nacionalinę teisę tinkamai perkelti 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1226 dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimą, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2018/1673, (toliau – Direktyva) nuostatas, nes sisteminė Direktyvos ir Lietuvos nacionalinės teisės aktų nuostatų analizė leidžia teigti, kad esamas teisinis reguliavimas Lietuvoje ne visa apimtimi atitinka Direktyvoje keliamus reikalavimus:

- tarptautinių sankcijų pažeidimai nei Baudžiamajame kodekse (toliau – BK), nei Administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK), nei Tarptautinių sankcijų įstatyme (toliau – TSĮ) nėra aiškiai apibrėžti ir (ar) detalizuoti;
- Direktyva įpareigoja valstybes nares taikyti (tik) baudžiamąją atsakomybę už sąlygų fiziniams asmenims, kuriems taikomos tarptautinės sankcijos, atvykti į valstybės narės teritoriją arba vykti tranzitu per valstybės narės teritoriją sudarymą pažeidžiant ES ribojamąją priemonę nustatytą draudimą. BK 123 (1) straipsnyje „Tarptautinių sankcijų arba Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytų ribojamųjų priemonių pažeidimas“ tokia veika nėra kriminalizuota;
- tiriant Direktyvoje nurodytas nusikalstamas veikas ar vykdant baudžiamąjį persekiojimą turi būti galima naudotis veiksmingomis ir proporcingomis tyrimo priemonėmis.

Galiojančiame nacionaliniame baudžiamojo proceso teisiniame reguliavime nurodytos tyrimo priemonės nėra pakankamos, neatitinka Direktyvoje nurodytų tyrimo priemonių standartų (pvz. specialios tyrimo priemonės, naudojamos kovojant su organizuotu nusikalstamumu ar kitais sunkiais nusikaltimais), o Kriminalinės žvalgybos įstatyme (toliau – KŽĮ) nurodytos priemonės BK 123(1) straipsnio atžvilgiu iš viso nėra taikomos nėra taikomos.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siekiant tinkamai suderinti Lietuvos teisės aktų nuostatas su Direktyvos 3 straipsnio reikalavimais, siūloma:

- TSĮ apibrėžti tarptautinių sankcijų, įskaitant Europos Sąjungos ribojamąsias priemones, pažeidimo ir apėjimo atvejus, kartu pateikiant ir Direktyvoje nurodytų sąvokų „ekonominių išteklių išaldymas“ ir „lėšų išaldymas“ apibrėžtis;
- BK projektu keičiamame BK 123(1) straipsnyje siūloma:
 - įtvirtinti vertinamąjį „didelės žalos“ požymį. BK 123(1) straipsnio dispozicijoje nurodytas „didelės žalos Lietuvos interesams“ požymis (vienintelis toks vertinamasis požymis visame BK) yra neaiškaus turinio, neišplėtotos tokios nusikalstamos veikos požymio aiškinimo teismų praktikos ne visa apimtimi atitinka Direktyvos turinį ir reikalavimus.

Direktyvos teisinis reglamentavimas, užtikrindamas proporcingumo principo įgyvendinimą, aiškiai numato, kad ne už visus ES ribojamųjų priemonių pažeidimus turėtų privalomai būti taikoma baudžiamoji atsakomybė. Siūlomo įtvirtinti vertinamojo pobūdžio požymio turinys, atsižvelgiant Direktyvoje apibrėžiamas ribojamųjų priemonių kriminalizavimo ribas, būtų aiškinamas turtiniu aspektu kaip piniginė suma, kuri yra didesnė negu 10 000 Eur, bet kartu būtų galimybė

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis, padariusius tarptautinių sankcijų pažeidimus, kai suma nesiekia 10 000 Eur, bet buvo padaryta didelė žala valstybės autoritetui, interesams ir kt. neturtinio pobūdžio saugomoms vertybėms.

Jeigu BK nustatytas didelės žalos požymis teismo nebuvo nustatytas (kiekvieną konkrečiu atveju apie žalos dydį sprendžia teismas, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, teismų praktiką bei Direktyvos nuostatas), kaltininkui bus taikoma administracinė atsakomybė.

- kriminalizuoti sąlygų fiziniams asmenims, kuriems taikomos tarptautinės sankcijos, atvykti į valstybės narės teritoriją arba vykti tranzitu per valstybės narės teritoriją, sudarymas bei papildomai ir tarptautinių sankcijų „apėjimą“;
 - KŽĮ projektu siūloma tikslinti KŽĮ 8 straipsnio nuostatas įtraukiant į KŽĮ priemonių taikymo sritį ir BK 123(1) straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką;
 - ANK projektu siūloma nustatyti išplėsti administracinės atsakomybės ribas, ir nustatyti administracinę atsakomybę ne tik už tarptautinių sankcijų pažeidimą, bet ir už apėjimą;
 - PAĮ projektu siūloma papildyti PAĮ Direktyvoje numatyta pranešėjams taikytina specialiąja apsauga (asmenims, pranešusiems apie tarptautinių sankcijų pažeidimų atvejus).

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymų projektams įgyvendinti nereikia rengti įgyvendinamųjų teisės aktų.

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikia.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymų projektai derinti su Vidaus reikalų ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Užsienio reikalų ministerija, Generaline prokuratūra, Muitinės kriminaline tarnyba.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės redakcinio techninio pobūdžio pastabos Įstatymų projektams pateikiamos 2025 m. kovo 19 d. išvadoje Nr. NV-490.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymų projektai neprieštarauja Devynioliktosios Vyriausybės programai, kuriai pritarta Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54.

Siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos Įstatymų projektams.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas